

MURAT KARAYALÇIN

CHP KURULTAY SÜRECİNE İLİŞKİN TOPLANTI
İstanbul (The Marmara), 15.05.1999/13.00

YENİLENMENİN EŞİĞİNDEKİ CHP

Doç. Dr. Erol KÖKTÜRK

Harita Mühendisi

18 Nisan seçimi, üzerinde çok yönlü olarak durulacak, sonuçları uzun süre irdelenecek ilginçlikler taşıyor. Sosyal demokratlar için bu seçimin önemli yanı ise CHP'nin tarihinde ilk kez, bir seçim sonrası, parlamento dışı kalması... Bunun arkasından parti tabanında ve kamuoyunda başlayan tartışmalar, Deniz BAYKAL'ın genel başkanlıktan ayrılmasından sonra, ağırlıklı olarak Olağanüstü Kurultay ekseninde sürmektedir.

Kamuoyunda bir yandan CHP'nin var olan durumunun fotoğrafı çekilirken, öte yandan olması gereken tablosu/tablolari yapılmaktadır. Ancak görülmektedir ki, **fotoğrafla tablolar arasında ciddi farklar vardır**. Bu çalışma işte bu fotoğrafla/tablonun değerlendirilmesi çerçevesinde, Kurultay sürecine ve Kurultaya ilişkin görüşleri kapsamaktadır.

20 Nisan'dan bu yana basında çıkan yazılar ve televizyonlarda yapılan değerlendirmeler ışığında, aşağıdaki noktalar göze çarpmaktadır.

SAPTAMALAR

Sorumluluk

CHP'nin, 76 yıllık tarihinde ilk kez, bir seçim sonrasında parlamento dışında kalmış olması bağışlanamayacak bir sonuçtur. Bu, herhangi bir başka partinin parlamento dışında kalmış olmasından farklı bir olaydır.

Bu sonucun nedenlerinin iyi ve doğru tamlanması gerekir. **Determinist bir yaklaşımla olaya eğilinmez ise, yani nedenler tepkilerden ve duygusalıklardan arınmış olarak doğru saptanmazsa, çıkarılacak sonuçlar yanlış, dolayısıyla geliştirilecek sağaltım (tedavi) yöntemleri de yetersiz olacaktır.**

Genel Başkanın ve mevcut Merkez Yönetim Kurulunun, girilen Kurultay atmosferi gerekçesine sığınarak olsa gerek, seçimle ilgili ciddi, tatmin edici, boyutlu ve derinlikli bir değerlendirme yapmamış olması önemli bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır. Tersine neredeyse pek önemli bir şey olmamışçasına davranmaları, bu duruma düşüşün nedenleri konusunda Önemli bir ipucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Seçim yenilgisinin ardından kamuoyunda ve parti tabanında başta genel başkan olmak üzere MYK'nın sorumluluğu üstlenmeleri beklentisi oluşmuş ve bu yönde çağrılar yoğunlaşmıştır. Bu çağrılarının nedeni, Onur KUMBARACIBAŞI'nın MYK'ndan istifa ederken dediği gibi, **“yerleşmesi zorunlu bir geleneği başlatmak”**tır Başarısız olunduysa sorumluluk üstlenilmelidir. Kamuoyu ve parti tabanı, beklentilerine saygılı davranılmasını istemiştir.

Genel Başkan sayın Deniz BAYKAL, 2 günden sonra evinden Genel Merkeze istifa düşüncesi de kafasında gelirken, “ekibi” ile yaptığı görüşmeden sonra hiçbir şey olmamış gibi davranarak, “siyasetten çekilmesini

gerektirecek bir durum olmadığım” belirtmiştir. Ancak bu açıklamadan bir gün sonra kendisi istifa etmiş, fakat MYK yerinde kalmıştır.

Aslında 1998 yılında erken seçim olasılıklarının tartışıldığı bir parti meclisi toplantısında parti tüzüğüne ek bir madde koydurularak, “seçimler nedeniyle aday olacak il ve ilçe başkanları ile yöneticilerin yerine MYK kanalıyla atama yapılması,” yolunda alınan karar, bu MYK’nın olası seçim başarısızlığından sonra da “örgütteki kontrolü elden bırakmayacağını” ilk sinyallerini vermişti. Ama bu kararın parti içi demokrasi açısından taşıdığı acı anlamı, ülkede hukukun üstünlüğünü savunan partinin parti hukukuyla keyfi biçimde oynanmasının vahim bir örneği olarak yeterince tartışılmadığının da vurgulanması gerekir.

Kurultaya bu istifa etmeyen MYK ile gidilmesi, haklı olarak birçok kaygıyı ortaya çıkarmaktadır.

Ama öte yandan genel başkanın istifasının ardından yaptığı açıklamalar, bunun bir taktik istifa olduğu, samimi olmadığı, inandırıcı olmadığı konusunda neredeyse bir görüş birliği doğurmaktadır, istifanın ruhuna aykırı olarak yapılan açıklamalar, kamuoyunda istifanın ilk anda bulunduğu desteğin düş kırıklığına uğramasına neden olmuştur.

Yönetim

Kamuoyunda, parti tabanında ve basında yapılan tartışmalardan, seçim yenilgisinde **CHP’nin tüzel kişiliğinden ziyade, onun üzerine çıkan yönetim anlayışının** belirleyici olduğu konusunda neredeyse görüş birliğine varılmaktadır.

Sayın BAYKAL istifasının ardından evinin kapısında yaptığı açıklamada “**kamuoyu benden acil ve dramatik olarak çekilmemi istemiştir**” derken kamuoyuyla tartışmasını sürdürmekte, bu istifayı içine sindirmeden yaptığım da ortaya koymakta; 32. Gün programında da “**profesyonel ve kronik muhalifler ortaya çıkmıştır**” deyip parti içindeki karşıtı gruplara ve temsilcilerine tahammülsüzlük göstermektedir. Bunu yaparken de, “onlar acil ve profesyonel muhalifse siz kendinizi nasıl tanımlayacaksınız” sorusunu ise duymazlıktan gelmektedir. Bu davranışıyla da hoşgörüden uzak bir siyasetçi psikolojisini açığa çıkarmaktadır.

Şimdiki yönetimin, kökü eskilere uzanan ve ansiklopedik düzeyde yer almasını sağladığı hizipçi anlayışı, birçok değerlendirmenin konusu olmuştur;

- Bu yönetim bir arkadaş grubundan oluşmaktadır.
- Dar kadrocu bir yönetimdir.
- Partinin nitelikli kadrolarını kucaklayıcı değil, dışlayıcı davranışları ve niyetleri vardır. (Bunun sonucu ayrılmalar biçiminde ortaya çıkan kadro kayıplarına karşı kayıtsız kalmışlardır)
- Seçmen ve kamuoyunun nabzını tutma konusundaki yetersizdirler.
- Kendi dışındaki sol partilerle ve kamuoyuyla diyalog yollarını hep kapalı tutmuşlardır.
- Toplumun beklentilerini ve gerçeklerini göz ardı ederken yöntem hataları yapmışlardır.
- Muhalefet görevini yürütürken üst üste hatalar yapmışlardır.
- Yanlış bir seçim kampanyası yürütmüşlerdir.
- v.b.

Örgüt

CHP’nin örgüt yapısı hantallaşmış, tembelleşmiş ve dinamizmini yitirmiştir

CHP’nin tarihinden gelen ve onu diri tutan yapısının dayanakları göz ardı edilmiştir. Klasikleşmiş ve demode olmuş bir örgüt yapısı vardır. Bilimin ve teknolojinin sunduğu çağdaş olanaklar sınırlı ölçülerde kullanılmaktadır.

Partide yeni bir örgütlenme modeli yaratılması beklentileri hep göz ardı edilmiştir.

Parti, örgüt yapısı olarak kendi içine kapanmıştır

Üyelik

CHP’de adına yığma, naylon v.b. yakıştırmalar yapılan ve sonuçta da delege ağalığı gibi bir mekanizma üreten bir üye tabanı yaratılmıştır. Bu bozuk üye tabanı, **partide siyaset yapan bazı kişilerin ve grupların varlık nedenlerinin güvencesine** dönüşmüştür.

Bir yaklaşıma göre, partinin üye tabanının önemli bir bölümü rantçılardan, bölgecilerden, mezhepçilerden oluşmaktadır.

CHP’nin 1.5 milyon üyesi olduğu söylenmekte, ancak seçim sonuçları bu üyelerin önemli bölümünün partiye oy vermediğini göstermektedir.

Bu üye yapısının mutlaka sıfırlanması gerekir. Binlerce üye ne üye olduğunun, ne ne üyeliği sona erse, bunun bittiğinin farkındadır. Kamuoyunun sıfırlama beklentisi, genel başkanlığa aday birçok partili tarafından, hatta yıllardan beri dile getirilmekte, ama sonuç hep aynı kalmaktadır.

CHP’de öncelikle kendisine oy veren seçmeni, giderek gerçek seçmen tabanını yansıtan dinamik bir üye profili oluşturulmalıdır.

Parti hedeflerinden birisi olarak “Özgür Birey, örgütlü Toplum”u hedefleyen CHP, özgür bireylerden oluşmayan bir üye tabanı ile kongreler yapmakta, ön seçimler yapmakta, sonuçlarını demokratiklik göstergesi olarak kamuoyuna duyurmaktadır.

Bu sanal demokrasiden partiyi kurtarmak gerekmektedir.

Partinin öncelikle bu üye yapısından arınması, arındırılması gerekmektedir.

Bu yapıya bağlı olarak CHP içinde her şey kolaylaşmış ve ucuzlamıştır:

- Asil üyelik, süre koşulu dışında bir temele dayandırılmamıştır.
- Delegelik, fazla üyeye sahip olmaya bağımlıdır.
- Değişik yerlere adaylıklar için bir ölçüt yoktur.
- Yöneticilik için ölçütler tanımlanmamıştır.

Bunlara bağlı olarak, CHP içinde herkes her yere aday olabilir. Böylesine gevşek bir yapı ve ortaya çıkan kolaylıklar, partide kalitesizliğe neden olmaktadır.

Program-İdeoloji

Kimlik kavramı çevresinde ele alınabilecek program-ideoloji konusunda CHP tam bir fluluk içindedir. Partinin kimliği belirsizleştirilmiştir. Daha doğrusu, bugün için CHP’ye dışarıdan bakanların onun “kim” olduğu konusunda bir netlik içinde olamamaktadırlar.

Kamuoyunda şu görüşler dile getirilmektedir:

- Parti 6 Ocak’a geri dönmelidir.
- Kuvay-ı Milliye ruhuna geri dönülmelidir.

- Sol ilkesel birlikte bütünleşme sağlanmalıdır.
- Parti emeği savunma eksenine oturtulmalıdır.
- Baykal'ın liberal-Blairci çizgisi tez elden terk edilmelidir.
- Sol kimliğe geri dönülmelidir.
- Kemalist, anti-emperyalist, tam bağımsızlıkçı, laik, sosyal devletçi, hukukun üstünlüğünü savunan bir temele oturtulmalıdır.
- Bir düşünce partisi olmalıdır.
- CHP, bir program partisi olmalıdır.
- Yeni Dünya Düzeni ve özelleştirmeler konusundaki tavrı netleştirilmelidir.

Eksik kalan diğer değerlendirmeler de göz önüne alındığında, CHP, çağdaş bir sosyal demokrat parti görünümünü vermemektedir.

Diğer *partilerden farklılaşamamakta*, güçlü bir kimlikle ortaya çıkamamaktadır.

CHP'de siyaset, programatik bir temelde değil, Ankara'ya, daha çok da genel başkana bağımlı duruma gelmiştir.

Genel Başkanlık - Parti Meclisi

Tartışmalarda genel başkanlık konusunda şunlar dile getirilmektedir;

- Sosyal demokrat partiler, lider partileri değildir.
- Partiye bir kurtarıcı aranmamaktadır.
- Bir lider-önder de aranmamaktadır.
- Parti genel başkanı "eşitler arasında birinci" olmalıdır.

Prof. Dr. Ekrem AKURGAL'ın belirttiğine göre, Orta Anadolu'da çok güçlü bir federe devlet kurmuş olan ve Anadolu'nun ilk uygarlıklarından Hititlerde (İ.Ö. 1700-1100) kral kendisini tanrı sayan bir diktatör değil, bir **primus inter pares'dir (eşitler arasında birinci)**. Siyasete ve sosyal demokrat liderlik anlayışına yaklaşık 3.000 yıl önce Önderlik yapan Anadolu uygarlıklarını anımsamak için bir vesile daha ortaya çıkmaktadır.

Kuşkusuz genel başkan önemlidir. Ama bir gerçek var ki, bu Kurultayda seçilecek parti meclisinin yapısı daha da önem kazanmaktadır.

Geçmiş dönemlerde,

- Baştan belirlenmiş bir Genel Sekreteri seçecek bir PM
- Genel Başkan zorlamayacak bir PM
- İlle de bazı dengeler uğruna niteliği göz ardı eden bir PM
- v.b.

uğruna oluşturulan PM, gerçek işlevlerinden uzak, varlığıyla-yokluğu belli olmayan, üretimsiz ve etkisiz bir organa dönüşmüştür.

O zaman, kişilikli, birikimli ve yetkin, yeterli, kendini aşmış, üretken kişilerden oluşan bir PM, CHP'nin bu önümüzdeki zor dönemini örgütleyebilir. Bu süreci örgütlemeye Önderlik edebilir.

Parti bu Kurultayda "yenilenme" iletisini, PM yapısıyla verecektir. O zaman bu yapının da, yıllardan beri değişmeyen üyeleri yerine yenileriyle oluşturulması gerekir.

Parti Meclisi oluşumunda, yıllardan beri süren **oligarşik yapı mutlaka kırılmak zorundadır.**

Siyaset Yapma - Sivil Toplum Örgütleri ile İlişkiler

CHP örgütleri, seçim dönemlerinden seçim dönemlerine siyaset yapma tembelliğine düşmüşlerdir. Siyaset, ilçe merkezlerinde buluşup muhabbet yapmaya indirgenmiştir. İlçeler de buluşma yerlerine dönüşmüşlerdir.

CHP’de siyaset yapma yöntemleri süreklilik, planlılık ve kararlılık göstermemektedir.

Siyaset yapma, genellikle bazı konularda açıklamalar yapmaya indirgenmiştir.

Sosyal demokrat ve sosyalist partilerde, muhalefet dönemlerinde genelde uygulanan ve partinin gelecekteki olası erkine kadro hazırlığı özelliği taşıyan “*gölge kabine*” uygulamaları, ne genelde ve ne de yerel yönetimlerde gerçekleştirilmiştir.

CHP, kendi hedef kitlesiyle bütünleşik bir siyaset modeli uygulayamamaktadır. Tersine onlardan kopmuş ve uzaklaşmıştır.

Avrupa’daki sosyal demokrat ve sosyalist partileri erke taşıyan ögenin “sivil toplum örgütleriyle” birlikte siyaset olduğu bilinmekte, söylenmekte, hissedilmekte, ama nedense gerçekleşmemektedir.

Yine CHP, ülkenin çok önemli sorunları karşısında, kendi dışındaki sol ve sosyalist partilerle işbirliği yapma kültürü geliştirememiştir. Bırakın işbirliğini diyalog kapıları kapatılmıştır.

Ülkemiz gerçekleri, tek başına bir siyasi partinin erke gelmesi konusunda olumsuz koşullar içindedir. Bu, CHP’nin ittifaklar politikası konusunda hazırlıklı olmasını gerektirmektedir.

Parlamento dışındaki büyük bir toplumsal gücün temsilcisi olarak siyasete ağırlık koymak zorunda olduğu bu dönemde, bu konularda yeni siyasaları oluşturmak ve uygulama zorundadır.

Arayışlar

Yukarıdaki başlıklar altında toplanan eğilimlerden sonra, arayışlar konusunda da şunlara yer verilmektedir:

- Bir kadro hareketi yaratılmalıdır.
- Son 10 yılın değerlendirmesi yapılmalıdır.
- Bu momentte parti içi geniş bir uzlaşma ile sonuç alınabilir. Şimdiki merkez yöneticilerinin yanlışı bir başka yanlışı aşılamaz.
- Genel başkan adayları sayısı bire inmelidir. Kimse “ben adayım” dememelidir, “örgüt aday göstermelidir.”
- Ortak akıl yaratılmalıdır.
- PM bir “kurucu meclis”, “heyet-i temsiliye” gibi çalışmalıdır.

Kamuoyundaki genel yaklaşımlar, dile getirilenler böyle özetlenebilir.

BİRKAÇ GÖZLEM

Bu noktada, yapılan açıklamalarda ve tartışmalarda dile getirilen bir kaç görüşe ilişkin değerlendirmelerimi belirtmek istiyorum.

Birincisi, sayın Deniz BAYKAL’la ilgili. Kendileri hatasız olduklarını ileri sürmekte, sürebilmektedir. Geçmişteki tek hatasının “üslubu” olabileceğini belirtmektedir. Ama öte yandan 21.04.1999 günlü gazetelere yansıyan açıklamalarının bir yerinde, “*hepimizin ortak kaygısı, bireysel düşüncelerin tamamen*

ötesinde parti bütünlüğüne, parti kimliğine hiçbir zarar vermeden, partinin bu kurultaydan güçlü bir şekilde çıkmasını sağlayacak anlayışı gerçekleştirmek olacaktır,” demektedir. İnandırıcı mı bu? Sonra genel başkanlıktan ayrılmasından sonra 23.04.1999 günlü gazetelere yansıyan bir söyleşide, *“İsterdim ki kurultayı görevde gerçekleştireyim. Çünkü şu aşamadan sonra düzeyli, ciddi bir oluşuma İhtiyaç var. Bunu görevde yapabiliydim, ama anlamadılar, olmadı,*” diyor. Hani kendisi ve arkadaşları hatasızdı. Hata yoksa neden “ciddi bir oluşum” gereği doğuyor? Öte yandan da “görevde kalsaydı yapacağı” bir şeyi ayrılınca neden yapmıyor? Bunlar inandırıcı açıklamalar değil.

İkincisi, genel başkan adayları arasında adı geçen bir deneyimli siyasetçi diyor ki, *“dağınıklaktan çözüm çıkmaz. Kişisel hevesler bastırılmak, kişisel özveri öne çıkarılmalı”*. Benim anlamadığım, bu kişisel özverinin neyin özverisi olduğudur... Bir kez sosyal demokrat bir partinin genel başkanlığına, kişisel nedenlerle aday olunmaz ki... Öyle olunca kişisel özveriden söz etmemek gerekir... Adayların partiyle ilgili ciddi iddialarının olması gerekir. Niyetler aynıysa, niyetler örtüşüyorsa, parti projesi konusunda farklar oluşmuyorsa, o zaman çok adaylı seçime gitmeme gereği ortaya çıkıyor denebilir. Ters durumda partinin yenileşme projesinden farklı şeyler anlıyorlar demektir ki, bu durumda bunun ortaya konması gerekir... O zaman da yarış kaçınılmaz olur zaten... Ama yineliyorum “kişisel özveri” nitelemesi, genel başkan adaylarının bu makamı kişiselleştirmelerini çağrıştırabilir.

Üçüncüsü, genel bir söylem olarak, *“sosyal demokrat partilerde aday olunmaz, kişi bir yere önerilir”* yaklaşımı... Bu nedenle bazı adaylar isim vermeden, sayıdan söz etmeden, “tabandan aldığım ışık”, “yapılan zorlamalar” v.b. gibi gerekçeler aramak zorunda kalıyorlar. Bir kez, “sosyal demokrat partilerde aday olunmaz” yaklaşımının kökü neresidir bu belli değil. Böyle bir gelenek nerede ne zaman oluşmuş, bu da belirsiz. Bir partili, pekala, “görev verilmeden de partinin, genel başkanlık görevi de dahil bir parti görevine aday olabilir”. Ama herkes her yere kuşkusuz aday olamaz, olmamalıdır, olamamalıdır. Fakat yeterli, yetkin, hazırlıklı, niyetli ve istekli ise neden olmasın? “Önerilme” zorunluluğu yaratılması, “bazı adaylıkların önünü de kesebilir”. Yani bu parti içinde şu an, yalnızca medyada görünenler mi eşittir de, onlar arasından birinci seçilecektir ve örgüt yalnızca onları mı istemektedir? Üzerinde düşünmek gerekmektedir.

Dördüncüsü, 26.04.1999 tarihinde DİSK, KESK, TÜRK-İŞ, ÇYDD, TMMOB, Yurttaş Girişimi, TEKSTİL-İŞ, ADD gibi saygın sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin, izleyen günlerde diğer kuruluş temsilcilerinin yaptıkları açıklamalara kulak verilmesi gereğidir. Bu kuruluşlar, *“parlamento dışı kalan CHP’nin, kendilerini yanına alarak, ‘siyasal tarihimizin en büyük parlamento dışı muhalefetini örgütleme’ şansı bulunduğunu”* belirtip, CHP’ye bir değerlendirme çağrısı yapmışlardır. *“Böyle bir oluşumun parlamentoyu denetleme-etkileme ve çözüm üretme gücüne sahip olacağını, ayrıca CHP’yi halkla buluşturarak iktidara taşıyacağını”* belirtmektedirler. Eğer bir değişim atmosferi yaratılamaz ve bu güven verilemezse, CHP değerlendirmeyi gereği gibi yapamazsa, bu çağruların da yapıldıkları tarihte kalma riski vardır. Böyle bir lükse sahip olmadığımız bir noktada değil miyiz?

Beşincisi, Anayasa Mahkemesinin kuruluş yıldönümünde başkanının *“düşünme ve inanç özgürlüğü”* konusunda yaptığı açıklamalara, içe kapanma nedeniyle, partiden güçlü destekler bile verilememiştir.

KURULTAY DELEGELERİNİN TARİHİ GÖREVİ

Tüm sayılanlar, Kurultay delegelerinin vereceği karara indirgeniyor. Her ne kadar doğru olmasa da bu indirgemecilik yapılıyor. Bu konuda da kamuoyunda değişik yaklaşımlar ortaya konuyor:

- Tüm parti üyelerinin sürece katılımı
- Geniş katılımlı görüşmelerle ortak irade oluşumu
- Kamuoyunun Kurultayı sahiplenmesi
- v.b.

Kurultayın 1.100 delegesi var. Kanımca bu 1.100 delege 1.100 kişilik düşünürse ve karar verirse, işimiz zor... En az 1.100.000 kişilik düşünmek zorundadırlar.

Delegelerin seçildikleri dönemdeki parti içi ve ülke dengeleriyle, şimdiki farklılaşmıştır. Bunları görmezden gelmemek gerekiyor. O nedenle çevrelerindeki, kamuoyundaki, bu ülkenin geleceği için umutlanmak isteyen insanların beklentilerindeki seslere kulak vererek seçimlerini yapmalıdırlar.

Bu kurultay, geçmiş dönemlerin herkesi bıktıran genel başkanlık ve PM seçimlerinden farklıdır. Bunu unutmamak gerekiyor.

Bu nedenle de kurultay delegeleri konusunda yalnızca aritmetiğe bakmamak gerekiyor. Ondan daha önemlisi delegelerin kimyasıdır, psikolojisidir, nitelikleridir, sorumluluk duygusudur. Yani yalnızca matematik, yani yalnızca çıkarma-toplama değil bu kurultayın odak noktası.

Önümüzdeki kısa sürede, bu parti içinde geleceğe karşı sorumluluk duyanların geniş tabanlı bir uzlaşmayı sağlamaları kaçınılmazdır, acildir ve tarihi bir görevdir. Bu görev Kurultay delegelerinin iradesine yansırsa sonuç bir sürecin başlangıcına dönüşebilir. Yani **Kurultay, bu partiden beklenen değişim konusundaki iradenin kabulü-reddi kurultayıdır**. Seçilecek yeni kadrolar, önemle yeni parti meclisi, partinin bugün dayandığı eşğin aşılması sürecini başlatabilir, ya da partinin şimdiki kadroları Kurultay desteğini almayı sağlarsa parti bu eşğe takılı kalmayı kabul eder. Kurultay delegeleri bu konuda karar vereceklerdir. Bu ciddi bir sorumluluktur. O nedenle Kurultay delegeleri, Ankara'ya giderken çevrelerinde geniş bir görüşme ağı ölmelidirler. Bunun sonunda da önyargılardan arınarak, toplumdaki, sosyal demokrat insanlardaki ve parti tabanındaki istemlere kulak vermeleri ve tarihi sorumluluklarının bilinciyle partinin önünü açmaları gerekecektir.

BİR KAYGI

Her şey olumlu gitmezse, beklentiler boşa çıkarsa ne olacaktır?

Bunalım sözcüğünün Çincesi bir bileşik sözcüktür; **wei-ji**. **Wei**, tehlike demektir; **ji**, fırsat...

Parti tabanında ve kamuoyunda yapılan sıcak ve çaplı tartışmalar, umut ışıkları taşımakta ve CHP'ni, sağlam bir zemine oturtma fırsatını değerlendirme iradesi olarak ortaya çıkmaktadırlar. Sayın BAYKAL'ın ve ekibinin uzlaşmaz tavrı ise partinin geleceği açısından tehlike sinyalleri vermektedir. Kurultay işte bu iki nokta (fırsat-tehlike) arasında önem ve anlam kazanmaktadır.

Yani Türkçesi, CHP'de dizginler BAYKAL ekibinin elinde kalırsa, bu partide sosyal demokrat siyaset yapmanın koşulları ortadan kalkmış olacaktır. "Emanetçilik" gibi otogarlara özgü bir kavramla genel merkez yönetimini oluşturma yaklaşımı, bu gerçeği ortadan kaldırmaz, olsa olsa üstünü örter. Artık kimse de bunu görmeyecek kadar saf değildir.

Bu partinin misyonunu sürdürmesi, partinin bu hizbin, kontrolünden, tabanın da hizbin baskısından kurtarılmasına bağlıdır. Hizip anlayışı, özgürlükleri ortadan kaldırmaktadır. Tapınmacılık, sosyal demokrat partilerin üyelerinin özelliği olamaz.

Öte yandan, şu an partiye olan yüksek ilgi de, bu hizipten kurtulma şansının doğmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Yoksa hiç de sayın BAYKAL'm dediği gibi, "kamuoyu hatasını anladı ve pazartesi partiye akın etti" gibi megalomanik yaklaşımlardan değil...

Ankara'da ciddi değişimler olursa, partiye ilgimin sürmesi olağan olacaktır ve büyüyecektir. Ama tersi durum, tehlike durumudur.

NE YAPILMALIDIR?

Sözü edilenler bir olumsuzluklar, kaygılar dizisi oluşturmaktadır. Bunlardan kurtuluş, 23 Mayıs'ı bekleyen her kesimden insan üzerinde olumlu etki yaratacak, umutlarını ayağa kaldıracak, onları gerçekten partiye sahip çıkmaya yönlendirecek bir başlangıcı başarmaya bağlıdır.

Bunu için üzerinde durulması gereken kavramlar vardır:

Kimlik

Öncelikle *CHP, kimliğim netleştirmek zorundadır*. Bunun için

- Yeni Dünya Düzeni koşullarının ciddi bir analizine dayanan yeni dünya konjonktürü ortaya konmalı, buna yönelik yeğlemeler netleşmelidir. Ekonomik yeniden yapılanmamız, bağımsızlığımız, dış politikamız, uluslararası ilişkilerimiz, çağdaşlığımız, askeri ilişkilerimiz v.d. birçok konu bu analize bağlı olarak biçimlenecektir.
- Avrupa'daki sosyal demokrat ya da sosyalist partilere öykünerek bir yere varamayız. Kuşkusuz bu onlara ilgisiz kalalım anlamına söylenmemektedir. Kaldı ki, onların ciddi tartışmalardan sonra merkeze yönelen liberal ağırlıklı tercihler içine girdiklerini göz ardı edemeyiz.
- Göz ardı edemeyeceğimiz bir diğer gerçek de, uluslararası finans çevrelerinin ve mali kuruluşlarının klasik sosyal demokrat çizgilere ve partilere tahammül edemediklerini, Oscar LAFONTEN'i istifa ettirerek ortaya koymuş olmalarıdır.
- Öte yandan ülke koşullarının, devlet yapılanmasının analizi, sosyal devlet olamama konusundaki handikaplar cesaretle saptanmalıdır.
- Kürt sorunu, azınlıklar, dinler ve mezhepler konulan, sosyal demokratların geçmiş politikalarını ciddi biçimde gözden geçirmelerini gerektiren duyarlı konulardır.
- CHP, ülkemiz insanların eğilimlerini ve gelecekle ilgili düşüncelerini, partilerden ve siyasetten beklentilerini sosyologların, sosyal psikologların, bilim adamlarının ve yerel gözlemcilerin katkılarıyla saptamak zorundadır.
- Kimliğin sol, demokratik sosyalist omurgası netleşmelidir. CHP, sosyal demokrat ve demokratik sosyalist bir parti olduğunu başı dik ve sesi gür biçimde söyleyecek duruma gelmelidir.
- Kimlik saptaması sırasında, geçmişin tüm değerlerine hak ettikleri değer mutlaka verilmelidir. Atatürk bu seçimlerde erozyona uğratılan bir ortak değerimiz olarak, erozyona uğratılmayacak bir konuma yeniden yerleştirilmelidir.
- Yeniden yapılanmanın eşliğinde yönümüz, önümüz olmalıdır.
- Tüm bu çabalarında parti, kimliğinin diğer partilerden farkını açıkça ortaya koyabilmelidir.
- Özcesi, partinin yeni bir vizyonu, partiden beklentisi olanları heyecanlandıracak bir vizyonu olmak zorundadır.
- Yaratılacak ve parti programına inanca dayanacak bir CHP'lilik üst kimliği, parti bütünlüğünün de temeli olacaktır.
- Yeni kimliği tarifleme süreci aceleye getirilecek bir iş değildir. Ciddi katılımlarla ve katkılarla gerçekleşecek bir proje olarak ele alınmalıdır.

Yapı-Örgüt-Üyelik

Yeni kimlik, yeni bir örgüt yapısıyla taşınabilir. O zaman,

- Bunu taşıyacak örgütlenme modelinin de, işlevsellik ve dinamizm temelinde yeniden kurulması gerekecektir.
- Tabela sayısının çokluğuna değil, kimliği taşıyan inançlı kadroların ülke coğrafyasına dağılımına dayalı bir örgüt modeli gerekmektedir.
- Çekinmeden, partinin şu anki üyeleri sıfırlanmalıdır. Kurucu örgütler eliyle, koşulları yeniden tanımlanmış bir üyelik anlayışına geçilmelidir.
- Partide üyelik, adaylık, delegelik, yöneticilik gibi görevler, belirlenecek yeni ölçütler

çerçevesinde zorlaştırılmalıdır.

- Delege ağalığını parti yaşamından söküp atacak bir seçme-seçilme modeli kurulmalıdır. Parti içi seçimler, olanaklı en geniş katılımlarla yapılabilecek duruma getirilmelidir.
- Partide üye bile olamayacakların, bir yerlerde, yönetimlerde, belediye meclislerinde v.b. olmalarına ilişkin örnekleri yok etmek zorunludur.
- Üyelikte hedefin, özgür bireylerden oluşan bir üye tabanı olması zorunludur.
- Hep söylenen, yapılmayan-yapılamayan eğitim ye parti okulu... Bu olmadan nasıl bilinçli ve parti kimliğine sadık bir insan kaynakları tabanı yaratılabilir?
- Parti içinde kolay ve ucuz bir şey bırakılmamalıdır.
- Bunlar sağlandıktan ve katılım süreçleri güçlü biçimde modellendikten sonra, sağlıklı bir parti içi demokrasiden söz edilebilir.

Siyaset Yapma

CHP, dostlarını, bağlaşıklarını netleştirmelidir...

- Sivil Toplum örgütleri ile ilişkiler, biçimsel ve taktiksel bir anlayışa göre değil, partinin temel bir çalışma anlayışına dayalı olarak sağlam biçimde projelendirilmelidir.
- TÜSİAD'la ilişkiler kırılmasın, ama onun kapışım çaldığından daha fazla emekçi örgütlerinin kapıları çalınmak zorundadır.
- Sivil toplum örgütleriyle ilişkilerde sabırlı, anlayışlı, üretkenliği temel alan, uzun ömürlü bir işbirliği amaçlanmalıdır.
- CHP, siyaseti Avrupa'dan esen rüzgarlara, yani meteorolojik koşullara göre değil, kendi estireceği rüzgarlara göre yapmalıdır. Avrupa'dan gelen rüzgarlar, Balkanlardaki basınç değişikliğinden sonra geri dönebiliyor çünkü...
- Siyaseti sıcak dönemlerle sınırlı, yani seçim dönemlerinden seçim dönemlerine göre değil, sürekli yapacak bir örgüt yapısı kurulmalıdır.
- CHP, çoktan beridir unuttuğu parlamento dışı muhalefeti Örgütlenme misyonunu anımsamalı ve en kısa sürede toplum düzeyindeki güvensizliği aşmalıdır. Parlamentoda yokluktan dolayı duyumsanacak eksiklik, böylesi bir parlamento dışı örgütlenme ile giderilebilir. CHP parlamentoyu her an izleyeceği bir "izleme-gözleme ve kamuoyuyla paylaşma" düzenini kurmak zorundadır.
- Bugünkü görev, bu vizyonun ve misyonun oluşturulması görevidir.

KALİTE

Tüm anlatılanlar bir "Toptan Kalite Anlayışı" temelinde modellenmek zorundadır.

Partide bugün, tüm süreçleri açısından bir "kalitesizlik" saptaması yapılabilir. Parti, kimliğinden, üyesine, örgüt yapısından-tabelasından çalışma anlayışlarına, ilişkilerinden siyasalarına, çözümlerine kadar bir kalite çevrimine sokulmak zorundadır.

Partide kalitenin ve şıklığın pırıltıları göze çarpmalıdır.

Yenilenmenin eşliğinde, temel hedeflerden birisi *kalite* olmak zorundadır.

GÜVEN

Türkiye Bilimler Akademisi (TUBA) tarafından yapılan "Türkiye'de Bunalım ve Demokratik Çıkış Yolları" başlıklı araştırmanın, "Ahlaki Değerler ve Toplumsal Değişme" başlıklı incelemesinde sorulan 2 soruya verilen yanıtlar ilginçtir:

Soru - “*İnsanların çoğuna güvenilebilir mi?*”

1991 yılında verilen yanıtlara göre, yalnızca % 10’una güvenilebilir.

1997 yılında verilen yanıtlara göre, yalnızca % 6.5’ine güvenilebilir.

Türkçesi, 1000 insandan 935 tanesi “*öteki insanlara güvenilmeyeceğini*” belirtmektedir.

Soru - “*Genel olarak baktığınızda şu anda ülkemiz kendi menfaatlerini gözeten az sayıda çıkar grubu tarafından mı, yoksa tüm halkın çıkarları gözetilerek mi yönetilmektedir?*”

1991 yılında verilen yanıtlara göre, “*kendilerini gözeten az sayıda çıkar grubu*” yanıtı verenler % 52

1997 yılında verilen yanıtlara göre, “*kendilerini gözeten az sayıda çıkar grubu*” yanıtı verenler % 76

Çeteler, rüşvet ve yolsuzluklar ve aklanmalardan sonra bu oranların ne yönde değişeceğini kestirmek zor değildir.

Bu ülkede en çok güvenilen kurumun ordu, en az güvenilenlerden birisinin parlamento ve siyasetçiler olması gerçeğini göz ardı ederek CHP yeniden yapılanabilir mi?

Öte yandan Sağlık Bakanlığı ile üniversitelerin işbirliği sonucu hazırlanan “Türkiye Ruh Sağlığı Profili Raporu” sonuçlarına göre,

- Ülkemizde her 6 kişiden birisi, yani 10 milyon insan tam konulabilir bir ruhsal sorunla birlikte yaşamaktadır
- Bu 10 milyon kişinin yedide biri, ortalama 1.5 milyon insan psikolojik yardım almak için başvurmakta, geriye kalanlar durumlarının farkında bile olmadan dolaşmaktadırlar.
- Sağlıksız kentleşmenin ruh sağlığını bozduğu ortaya çıkmıştır
- v.d.

Bunları göz ardı ederek de siyaset, hele hele sosyal demokrat siyaset yapılamaz. Bunlar 12 Eylül sonrası yaratılan bir toplumun göstergeleri. ***Toplumda güven duyguları yitirilmiş, İnsanlar atomize olmuş, geleceğe karşı güvensiz, gerilimli ve ruhsal sıkıntılar içinde...***

Bu tablo karşısında, ***siyaseti kendi doğrularımızla sınırlı saymak, toplumdaki kopmak ve fildişi kulelerde siyaset yapmak***, yenilgiler soması da, “biz hata yapmadık, halk bizi anlayamadı demek” sosyal demokrat yaklaşımlar değildir.

VEFA

Partinin tarihinden konuşurken, emeği geçenleri unutmamak bir görevdir. Partide ilişkilerde vefalılık vazgeçilemez bir kavram olarak parti yaşamının Önemli bir unsuru yapılmak zorundadır.

Örneğin bu anlamda 76 yıl boyunca partinin bugünlere gelmesinde görev üstlenmiş genel başkanlardan başlayarak bu vefanın gösterilmesi gerekir. Bu, bir komplekse düşmeden yapılmalıdır. Partide şu an örgütlere gidildiğinde, sanki bu partinin geçmişte 3 genel başkanı olmuş gibi bir hava vardır ve bu yanlıştır.

CHP’nin kapalı olduğu dönemlerde, parti misyonunu sürdürme görevini üstlenen partilerin genel başkanları da bu bağlamda değerlendirilmek zorundadır. HP, SODEP, SHP Genel Başkanları da bu partinin genel başkanı statüsünde değerlendirilmelidir.

Örneğin bu partide 9 yıl genel başkanlık yapmış olan Bülent ECEVİT’in resmim görmeme komplekslerinden kurtulmak gerekir.

SEMPATİ

Partide, en azından kamuoyuyla etkileşme, kamuoyuna açıklamalar yapma noktasında olanların asgari bir sempati kursundan geçirilmelerinde de yarar vardır!..

SÖZÜN ÖZÜ

Bunların gerçekleşmesi, tüm bunları projelendirecek bir parti meclisini ve genel başkanı zorunlu kılmaktadır, **23 Mayıs, CHP üzerindeki ölü toprağını kaldıracak, beklentilere yanıt vererek yelkeni şişirecek, heyecanı, coşkuyu ve umudu yeniden parti atmosferinin temel unsurları yapacak, parti içindeki güvensizlik yaratan unsurların ve sevgisizlik yaratan alışkanlıkların terk edildiği bir sürecin başlangıcı olabilir. Bu, kendi hırslarını aşmış, medyatik olma derdi olmayan, sorumluluk duyguları gelişmiş, çağdaş-donanımlı-yeterli ve yetkin-özgür kadrolarla olacak bir iştir. Sorumluluk duyan herkesin şimdiden 22 Mayıs Kurultayı çevresinde bir yenilenme beklentisini örgütlemeleri ve kenetlenmeleri gerekmektedir.**